

Liz Wolting

Natuurlijk
in balans met je hond

ISBN: 978 90 8666 453 5
NUR: 431

© 2018, Liz Wolting
Mosae Verbo, Maastricht
www.boekenplan.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor het overnemen van gedeelten uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (Artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

Inhoudsopgave

Inleiding 7

Wat is een hond? 10

Geschiedenis 10

Verandering van wolf naar huishond 11

Leerprocessen bij de hond 16

Intelligentie 19

De zintuigen 21

Zicht 21

Reukvermogen 23

Gehoor 25

Hondengedrag en –taal 27

Het belang van leiderschap 27

Inleving 27

De hond als spiegel 30

Rust, regelmaat, reinheid 34

Fysiek sturen, negeren, belonen 38

Liefde en begrip 38

Levensfasen 52

Starten met trainen 54

Vrijheid opbouwen 57

Kwispelen 61

Soorten kwispels: 62

De betekenis van commando's 63

In hoeverre is een hond trainbaar? 63

Energieniveaus 67

Wandelingen en trainingen 70

Oefeningen en commando's voor een goede verstandhouding 74

Stemtoon 74

Vertrouwenshandelingen 78

Commando's 81

Andere dieren 95

De wandeling 99

Volgen, waarom en hoe? 99

Uitvallen aan de lijn 103

Markeren 107

Socialiseren 108

Hulpmiddelen bij trainingen 112

De lijn 112

Jachtlijn 112

Halsband 113

Borsttuig 114

Slipketting 115

Prikband 115

Politielijn 116

Flexlijn 116

Bench 117

Voeding 121

Goede gemoedstoestand 123

Literatuurlijst 125

Inleiding

Uitvallen aan de lijn, trekken, blaffen, grommen, bijten, opspringen, slopen, huilen, ongehoorzaamheid en nog vele andere gedragingen zijn zaken die wij binnen mijn bedrijf Animal's Faith dagelijks meemaken. Het aantal gedragsproblemen bij honden in West-Europa is gigantisch hoog. Maar hoe kan dit toch? Hoe kan het dat in landen waar men zoveel om huisdieren geeft, deze juist zoveel probleemgedrag vertonen? Om daar meer zicht op te krijgen, heb ik dit boek geschreven. Ik wil zo veel mogelijk mensen helpen hun hond te leren begrijpen, zodat iedereen de prettige en harmonieuze samenwerking die ik dagelijks met mijn eigen en andermans honden beleef, ook kan gaan ervaren. Het is de bedoeling je in dit boek meer inzicht te geven in de taal en in de gedachtegang van honden en in de rol die wij in het leven van onze honden spelen.

In ons dierengedragscentrum trainen wij jaarlijks zo'n duizend honden met ernstige gedragsproblemen. Al van jongs af aan heb ik een speciale band met en een grote liefde voor dieren. Ik ben dan ook al heel vroeg begonnen met werken bij verschillende dierenartsen en gedragsdeskundigen. Sinds mijn geboorte was ik beste vrienden met de honden van mijn ouders en ik trok vaak meer met hen op dan met mijn broers en zussen. Door de jaren heen heb ik elke gangbare training gezien en gevolgd, van clickertraining tot KNPV (Koninklijke Nederlandse Politiehond Vereniging, het africhten van politie-, speur- en reddingshonden) en alles wat ertussenin zit. Ik heb tientallen boeken over hondengedrag gelezen, elk weer met andere inzichten. Ik bestudeerde al heel vroeg de taal die huishonden onderling gebruiken en ben dit later

uit gaan breiden naar het bestuderen van straathonden, dingo's en wolven.

Toen ik in 2009 mijn eigen gedragscentrum oprichtte, heb ik al mijn opgedane kennis onder de loep genomen en gebundeld tot een formule waarmee ik honden van euthanasie kan redden. Honden die vaak al door vele collega gedragsdeskundigen getraind en opgegeven zijn. Omdat ik het werken met honden simpel en logisch houd – voor onszelf, maar zeker voor de hond – begrijpt elke hond bij ons wat er van hem verwacht wordt en leert hij inzien hoe fijn het kan zijn om met mensen samen te werken. Wederzijds respect is altijd het allerbelangrijkste in mijn trainingen.

In dit boek wil ik je duidelijk maken hoe mooi en logisch de hondentaal is, en hoe mensen deze op een gemakkelijke manier kunnen leren. Tevens wil ik je bewust maken van de grote invloed die wijzelf op onze honden hebben, zodat je ook beter naar jezelf leert kijken en je meer bewust wordt van je eigen gemoedstoestand en de invloed die deze op alles om je heen heeft. Dit is namelijk uiterst belangrijk wanneer je op een fijne manier met je hond wil leren communiceren.

Je zult in dit boek waarschijnlijk dingen tegenkomen die je niet wist of die je altijd anders hebt geleerd. De meningen over honden en hun gedrag lopen soms zeer uiteen. Mijn advies is altijd om de hond zelf het antwoord te laten geven: wordt de hond kalmer, stabiel en gelukkiger, dan ben je goed bezig; wordt hij drukker, instabieler en gestrester, dan klopt er waarschijnlijk iets niet helemaal. Heb je eenmaal geleerd hoe je kunt aanvoelen wat de hond voelt, dan zal je vanzelf tot de conclusie komen dat er geen twijfel meer mogelijk is over wat onze honden nodig hebben.

Hopelijk heb je net zoveel plezier aan het lezen van dit boek, als ik had aan het schrijven ervan en brengt het je hond en jou een stuk dichterbij elkaar.

Wat is een hond?

Geschiedenis

De taxonomische indeling van de hond ziet er als volgt uit:

Rijk:	Animalia (Dieren)
Stam:	Chordata (Chordadieren)
Klasse:	Mammalia (Zoogdieren)
Orde:	Carnivora (Roofdieren)
Familie:	Canidae (Hondachtigen)
Geslacht:	Canis
Soort:	Canis lupus (Wolf)
Ondersoort:	Canis lupus familiaris (Hond)

Waarschijnlijk ben je wel een beetje op de hoogte van de geschiedenis van de hond. Alhoewel het precieze verloop van de totstandkoming van de samenwerking tussen hond en mens nog niet helemaal duidelijk is, staat wel vast dat alle honden direct van de wolf afstammen. Hun DNA verschilt zelfs nu nog maar 0,2%, wat meteen verklaart waarom ze veel van hun instincten nog niet zijn verloren. Hoe weinig sommige honden qua uiterlijk nog maar op hun voorvaders lijken (die 0,2% heeft waarschijnlijk vooral met het uiterlijk te maken), hun behoeften en drijfveren zijn nog zo goed als dezelfde.

Zowel mens als hond zoeken van nature altijd de kortste weg om hun behoeften te vervullen. Waarschijnlijk is daardoor de samenwerking ook tot stand gekomen. Deze samenwerking bestaat al een behoorlijke tijd. Men denkt dat hij zo'n 14.000 jaar geleden tot stand is gekomen, maar sommige wetenschappers beweren dat hij

al zeker 40.000 tot 100.000 jaar oud is. Daarmee zou de hond het eerst gedomesticeerde dier zijn. We zullen het misschien nooit precies weten, maar gelukkig doet dat er ook niet toe voor onze hedendaagse honden.

Wat we wel weten is dat toen de mens langer op één plek bleef wonen en de voedselvoorziening beter onder controle kreeg, wolven door het eten en het afval dat zomaar voor het grijpen lag, aangetrokken werden. De hond is een relatief lui wezen; hoe minder hij voor zijn voer moet doen, hoe beter. Hij kan zijn energie dan voor andere dingen gebruiken. De mens maakte hier dan weer gebruik van door de hond met voer te lokken en in te zetten voor eigen doeleinden, zoals de jacht of bewaking.

Vanaf de middeleeuwen werd de hond als statussymbool gezien en ging men behalve op functionaliteit ook op uiterlijk fokken. Er zijn zo vele verschillende rassen ontstaan. Ook tegenwoordig fokt men voornamelijk op uiterlijk en minder op functie. In de laatste tweehonderd jaar zijn er door selectief te fokken ontzettend veel rassen bijgekomen.

Verandering van wolf naar huishond

Niet enkel in het uiterlijk van honden is de laatste jaren veel veranderd, ook de omgang in het algemeen tussen mens en hond heeft de laatste paar honderd jaar een flinke draai gemaakt. De hond is van een dier dat met werkfunctie werd ingezet binnen een samenleving, naar beste vriend, maatje en gevoelsmatig soms zelfs kind uitgegroeid. Dit heeft positieve uitwerkingen op de hond gehad, bijvoorbeeld als je kijkt naar de ontwikkeling van zijn brein en observatievermogen. Zo is de neocortex bij gedomesticeerde honden meer ontwikkeld dan bij straathonden en wolven. Een beter ontwikkelde neocortex betekent meer inlevingsvermogen

(herkennen van emoties), meer zelfbewustzijn en zorgt voor meer creativiteit. De neocortex van de hond is niet zo ontwikkeld als die van de mens, maar er zijn wel duidelijke verschillen te zien met die van zijn voorgangers.

Natuurlijk hebben die veranderingen ook negatieve effecten gehad. Doordat de hond niet vaak meer wordt gebruikt waarvoor hij oorspronkelijk gefokt is, ontstonden en ontstaan er veel problemen. Gedragstherapeuten voor honden vind je tegenwoordig overal, ze zijn blijkbaar heel hard nodig (dit terwijl het een relatief nieuw vak is. Ethologie werd pas rond 1950 echt populair).

Dat er in de afgelopen decennia zoveel gedragsdeskundigen, geschoold of uit de praktijk, bij zijn gekomen wil zeggen dat hier veel vraag naar is. En als je naar de statistieken kijkt, is dat ook niet gek. Hoewel het aantal bijtincidenten in Nederland slecht wordt vastgelegd, weet de Raad van Beheer (het Nederlands overkoepe-
lend orgaan op het gebied van de kynologie) te vertellen dat er in 2015 1,5 miljoen honden in Nederland waren en 150.000 geregistreerde bijtgevallen! En dan gaat dit enkel over honden die mensen bijten, bovendien in de wetenschap dat lang niet alle bijtincidenten worden gemeld of geregistreerd. Het werkelijke aantal ligt dus hoger dan er geregistreerd staat. Het aantal bijtgevallen van honden onderling zal nog eens vele malen hoger liggen. En dan hebben we het nog niet eens gehad over alle overige gedragsproblemen, zoals aan de lijn trekken, uitvallen aan de lijn, angstig zijn, in huis plassen, overmatig blaffen, hyperactiviteit, etc.

Maar hoe komt het nu dat roedeldieren, die van nature onderling een sociale en vriendelijke omgang hebben, toch zo vaak voor problemen zorgen? Het is bekend dat wolven in de natuur een kalme roedel vormen onder familieleden. De meeste roedels

